

HUS osoittaa huonoa esimerkkiä ja ajaa alas yrittäjyyden?

Kuten muistatte edellisestä pääkirjoituksesta, yrittäjäjärjestöt ovat ilmaisseet huolensa julkisoikeudellisten organisaatioiden pyrkimyksestä laajentaa toimintaansa avoimille markkinoille ja kilpailla siellä jo toimivien yksityisten yritysten kanssa. Liittomme on moneen otteeseen ilmaissut huolensa tunnetuille poliitikoille julkisen sektorin toimintojen laajentumispyrkimyksistä. Liiton vastustuksesta huolimatta HUS päätti viikolla 15, että ensihoitopalveluiden osalta A–C tehtävät annetaan aluepelastuslaitoksille ja siirtokuljetukset hoitaa HUS omina kuljetuksinaan. D-tehtävät kilpailutetaan. Tämä päätös toteutetaan THL:n aikataulutuksen mukaan vuodesta 2013 lukien.

Yrittäjäpiireissä pidetään julkisen sektorin elinkeinotoimintaa ja avoimille markkinoille osallistumista erittäin hankalasti perusteltavana, jopa kielteisenä ilmiönä. Julkisen sektorin toimijoiden ja erityisesti kuntien ensisijaisena tehtävänä on lakisääteisten palveluidensa järjestämisestä huolehtiminen. Siitä on tuotanto eriytettävä kokonaan. Kuntien elinkeinopolitiikan ja siis myös sairaanhoitopiirien tehtävänä ei saa olla veroa maksavia yrityksiä vastaan kilpaileminen, vaan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen sekä monipuolisen elinkeinorakenteen ja toimivien markkinoiden kehittäminen. Näin turvataan parhaiten kuluttajien ja kuntalaisten edun toteu-

tuminen palvelujen hankinnassa ja käytössä. Näin varmistetaan jatkossa myös verotulojen saanti kuntiin.

HUS:n päätöksen johdosta kuntien kustannukset nousevat ensihoitopalveluiden ja siirtokuljetusten uudelleen järjestyksen takia merkittävästi. Vaikka nykyinen yksikkövahvuus ylläpidettäisiin, kustannusten nousu on arvion mukaan noin 150 000 euroa yksikköä kohden vuodessa. Kun sitten otetaan huomioon, että uusi terveydenhuoltoasetus ensihoidon osalta astui voimaan 1.5., jonka jälkeen palvelutasopäätöksen perusteella monet yksiköt siirretään välittömään valmiuteen, kustannukset ponnahtavat pilviin. Ovatko kunnat todella miettineet asian loppuun hyväksyessään nämä HUS:n suunnitelmat, vai onko heitä viety oikein isän kädellä?

HUS ei ole päätöstä tehdessään noudattanut asetuksen ohjetta, jonka mukaan palvelutasopäätöstä valmisteltaessa on tärkeää selvittää tavoiteltava ensihoitopalvelun laatu, kustannustekijät ja toiminnalliset edellytykset. Vai eivätkö kustannukselliset tekijät vaikuta ratkaisuun, koska kunnat viimekädessä joutuvat maksumiehiksi?

Viimeistään nyt toteutuu liiton ennuste siitä, että terveydenhuoltolain mukaan ensihoitopalvelun kustannukset nousevat tulevaisuudessa siten, että palveluja karsitaan siltä, missä suoritteita tulee niukasti. Se

koskettaisi kipeimmin alle 6 000–8 000 asukkaan kuntia ja HUS-alueella isojen kaupunkien reuna-alueita, joissa kokonaistehtävien määrä jää vähäiseksi. Isoilla väestövastuualueilla, joilla on vahva keskustaajama, voidaan reuna-alueiden palvelut näivettää samalla, kun keskustan palvelut tehostuvat. Vastuualueen palvelut keskittyvät tiheimmin asuttuun taajamaan ja noin 5 000 asukkaan kylät tai kaupunginosat jäävät herkästi ilman ambulanssia. Tämä tapahtuu, koska valmiuskustannusten osuus asukasta kohti nousee liian korkeaksi. Onko tämä se tapa millä haluamme pitää Suomen asutettuna ja tarjota palveluita maan kaikissa osissa asuville?

Pääosin verorahoitteen toimijan tuloa avoimille markkinoille ei voida Etelä-Suomessa tai muuallakaan maassa perustella edes markkinapuutteiden paikkaamisella. Ilmiö on myös pahasti ristiriidassa kuntien yleisesti tavoitteleman yrittäjämynönteisen ilmapiirin ja kuntien muiden elinkeinopoliittisten tavoitteiden kanssa.

Julkisen sektorin osallistumista markkinoille voidaan pitää erikoisena myös siksi, että asiaan on kiinnitetty toistuvasti kriittistä huomiota myös EU:n komission ja EU:n kilpailuviranomaisten toimesta, jotka erityisesti seuraavat terveydenhuoltoalaa ja julkisten sekä yksityisten sairaaloiden välisiä kilpailua.

Julkisen sektorin elinkeinotoiminta vaikuttaa palvelumarkkinoiden kehittymiseen sosiaali- ja terveysaloilla. Kuntien rooli alan markkinoiden kehittäjänä on jopa muita toimialoja merkittävämpi, koska kyseisten palvelujen turvaaminen kuuluu julkisen sektorin lakisääteisiin perustehtäviin ja pääosa niiden rahoituksesta toteutetaan verorahoituksella. Palveluista järjestämistä vastuussa olevilla sairaanhoitopiireillä ja välillisesti siten omistajaohjauksen kautta kunnat ovat vastuussa myös markkinoiden toimivuuden kehittämisestä. Julkisen sektorin jo osittain toteuttamat ja osin toteutumassa olevat suunnitellut heikentävät yksityisen terveyssektorin toimivuutta ja kilpailuympäristöä merkittävästi.

Julkisen sektorin sekä poliittisten päättäjien pitäisi arvioida, miten tällaiset hankkeet vaikuttavat toteutuessaan terveyspalvelualan kilpailutilanteeseen, markkinoiden rakenteisiin ja olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiin sekä pitemmän päälle verotulojen muodostumiseen kunnille tässä hankalassa taloudellisessa tilanteessa.

Mikael Söderlund
toiminnanjohtaja

Suomen Sairaankuljetusliitto ry